

MAGAZÍN

č. 14 | červen/červenec 2021

 NEMOCNICE
SUMPERSK

**BIOCHEMICKÁ
LABORATOŘ
NAPOJENÁ
NA UMĚLOU
INTELIGENCI**

str. 17

**NENÁPADNÝ MUŽ
S VELKÝM SRDCEM**

str. 8

**MÁME
NOVÝ PODCAST!**

str. 26

Staňte se dárce plazmy a získejte až 14 400 Kč ročně

Z krevní plazmy se vyrábějí léky užívané při vážných úrazech a chirurgických zákrocích. Tyto léky především zachraňují životy pacientům s imunitními poruchami a s krevními onemocněními. Po celém světě se ročně spotřebuje více než 50 milionů litrů plazmy, to ale stále není dost. Plazma se nedá uměle vytvořit. Pacienti jsou tak závislí na ochotě dobrovolných dárců krevní plazmu darovat, například v moderním plazmaferetickém centru MAPO plasma nedaleko Nemocnice Šumperk.

Náklady spojené s darováním plazmy centrum kompenzuje do výše 600 Kč za úspěšný odběr. Pravidelní dárce, kteří přijdou 2x měsíčně, tak mohou získat až 14 400 Kč ročně a další výhody a benefity, jako jsou bonusový systém, nápoje zdarma, Wi-Fi nebo drobné dárky. Dárce má také nárok na hrazené volno od svého zaměstnavatele nebo možnost odečtu z daní. Dárce si mohou vybrat termín odběru z domova na www.mapoplasma.cz.

Dárce se může stát prakticky kdokoli, komu je mezi 18–65 lety, váží 50–150 kg a je v dobré zdravotní kondici bez závažných chronických onemocnění. Při první návštěvě projde nový dárce zdravotní prohlídkou a odebere se mu vzorek krve, aby se zjistilo, zda je pro darování plazmy vhodný. Těmito kroky centrum garantuje bezpečnost pro dárce i příjemce krevní plazmy.

Dostatek dárců ale brání i věci, které nemusejí mít se zdravotním stavem nic společného. Bývá to především oba-

va z neznáma a z nedostatku informací, kdy člověk nenajde odvahu centrum navštívit. „I proto máme zavedený systém „registrace“, kdy zájemce při první návštěvě projde úvodními vyšetřeními a v případě negativních testů může už za týden darovat i plazmu. Má tedy čas se se vším seznámit a v klidu se rozhodnout“, říká MUDr. Pavel Valoušek, MBA. Doporučujeme informovat se na webu nebo na Facebooku a v případě nejistoty zavolat na tel.: 583 551 500. Případně se zájemce může rovnou přijít zaregistrovat a prokonzultovat možnost darování se zkušeným lékařem.

Darování plazmy je méně náročné než darování plné krve. Díky speciálnímu přístroji je dárce odebrána krev do „separátoru“, v němž se oddělí krevní plazma a ostatní části krve se vrátí zpět do žíly.

Kromě 12 moderních separátorů na vás v MAPO plasma čeká kolektiv sestřiček a lékařů, kteří zajišťují všem klientům pohodlí a profesionální péči. Sledujte centrum na Facebooku, kde se dozvíte o všech novinkách a akcích, jež se v MAPO plasma konají.

Ne nadarmo se krevní plazmou přezdívá „tekuté zlato“. Pro miliony pacientů po celém světě je nenahraditelnou součástí léčby. Vy jim můžete pomoci. Přijďte darovat krevní plazmu, staňte se hrdiny a zachraňte společně s MAPO plasma lidské životy. Zarezerwujte si termín první návštěvy ještě dnes na www.mapoplasma.cz!

I TY MŮŽEŠ DAROVAT KREVNÍ PLAZMU

DARUJ V ČERVENCÍ A DOSTANEŠ A SRPNU 3x EXTRA 500 Kč

Rezervuj si termín:
+420 583 551 500
www.mapoplasma.cz

Fialova 3341/12a, 787 01 Šumperk

DARUJ PLAZMU
A ZÍSKEJ AŽ
14 400 Kč
ZA ROK

OBSAH

Testují nepřetržitě
a stále pozitivně naladěni str. 4

Nový obor v nových uniformách str. 5

Pro zásilky už nemusíte daleko str. 6

Zdravotní klauni on-line str. 6

Cyril a Metoděj, patroni Evropy str. 7

Strážný hrdinou str. 7

Nenápadný muž s velkým srdcem str. 8–11

Po osmi hodinách od zákroku
udělal první kroky str. 12

Nová ambulance pro zraněné sportovce str. 13

Nové léčebné postupy a čerstvé posily
do týmu, to je naše „gastro“ str. 14–16

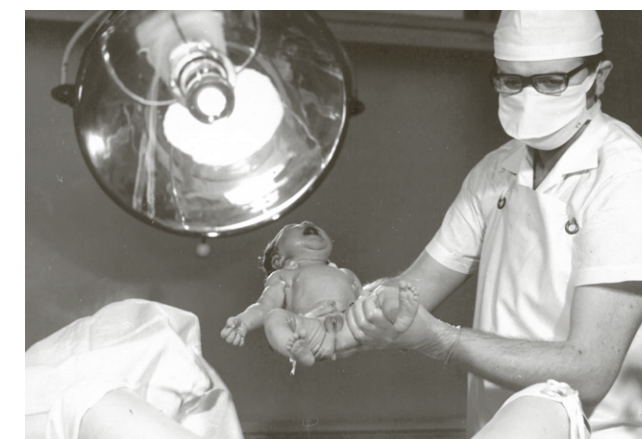

Biochemická laboratoř napojená
na umělou inteligenci str. 17

„Za mou lupénkou stojí psychické
problémy.“ vypráví svůj příběh
pacientka kožního oddělení str. 18–19

Tatínek u porodu, nebo pod oknem? str. 20–23

Vrátíme vás na dovolenou
s cestovním pojištěním str. 24–25

Máme nový podcast! str. 26

Pro chytré hlavy – osmisměrka str. 27

Vydává Nemocnice Šumperk a.s.
Nerudova 640/41, 787 01 Šumperk
IČO: 47682795
Vychází 6x ročně. Toto číslo bylo vydáno 25. června 2021.
Evidenční číslo: MK ČR E 23591
E-mail: magazin@nemocnicešumperk.cz
Web: www.nemocnicešumperk.cz
Foto: archiv Nemocnice Šumperk, fotky před i během COVID-19

Testují nepřetržitě a stále pozitivně naladěni

Když se objednáte do odběrového místa COVID-19 v naší nemocnici, nejedete jen na test, jdete i mezi fajn lidi. Tahle parta je tu už od samého počátku pandemie, tedy od března 2020. Každý den jí projdou rukama desítky lidí. Děti, dospělí, senioři, prostě kdokoli, kdo se objedná na test, ať už proto, že

plánuje dovolenou, potřebuje se otestovat kvůli práci, nebo se necítí dobře a chce vyloučit přítomnost koronaviru. V čele této „skafandrové“ jednotky je paní Mgr. Mariana Hubáčková. Velké díky za nelehkou práci v mnohdy opravdu náročných podmínkách patří nejen jí, ale celému týmu.

Nový obor v nových uniformách

Studenti Střední zdravotnické školy v Šumperku zažívají nejen rok plných změn ve spojení s pracovní povinnostmi, ale i postupnou změnou oboru.

V září 2021 poprvé nastoupí na ošetrovatelskou praxi do Nemocnice Šumperk žáci oboru Praktická sestra. Ve spojitosti s touto změnou došlo k nákupu nových uniforem pro všechny žáky druhého ročníku tohoto oboru. Celkem 252 kusů nových šatů, halen a kalhot pořídila škola díky daru Nemocnice Šumperk v hodnotě téměř dvě stě tisíc korun. Uniformy jsou šité přesně na míru a zdobí je loga školy i nemocnice. Samotný model, včetně střihu, švů, materiálu, tvarování, barev atd., je nezapomenutelným originálem. Před vlastní výrobou byly

uniformy mnohokrát testovány, a to nejen v provozu, ale také v nemocniční prádelně, jež o ně bude pečovat. Na pracovní oděvy pro zdravotníky jsou kladeny velké nároky. Důležité je složení, proces ošetření, praní, včetně dezinfekce a žehlení. Nyní v období pandemie se všechny pracovní oděvy ve zdravotnictví, které procházejí prádelnou, dezinfikují o to intenzivněji. Nové uniformy si tak nemohly vybrat vhodnější dobu na test odolnosti a kvality. V těchto slušivých a pohodlných uniformách bude příprava na budoucí povolání ještě atraktivnější.

Pro zásilky už nemusíte daleko

Přímo v areálu nemocnice najdete nově bezkontaktní výdejní místo, na které si můžete nechat doručovat své zásilky. Výdejní místo, jež má podobu samoobslužného boxu, jsme pro vás zřídili ve spolupráci s českou logistickou společností Zásilkovna. Z-BOX naleznete mezi pavilony F a P, vedle „staré vrátnice“.

- Provoz výdejního místa je 24/7, takže se vám nestane, že byste se ke své zásilce nedostali.
- Stačí mít pouze mobilní aplikaci Zásilkovna ve vašem telefonu. Stáhnete ji v Google Play nebo App Store.

Jak na to, když si chci do Z-BOXu poslat zásilku?

1. Nakupte v e-shopu, který doručuje zboží přes Zásilkovnu.
2. V košíku zvolte doručení na výdejní místo.
3. V nabídce výdejních míst vyhledejte město Šumperk a vyberte Z-BOX na adrese Nemocniční 700/34.
4. Jakmile vám přijde výzva od Zásilkovny o vyzvednutí zásilky, můžete vyrazit k Z-BOXu!
5. Po příchodu k Z-BOXu zapnete na svém mobilním telefonu Bluetooth a aplikace Z-BOXu se automaticky spáruje s vaší schránkou. Pomocí tlačítka v detailu zásilky ji otevřete. Pak už stačí jen vyzvednout zásilku a zavřít schránku. Zásilky na dobírku pomocí aplikace zaplatíte a pokud se vám nehodí datum vyzvednutí, můžete ho standardně prodloužit.

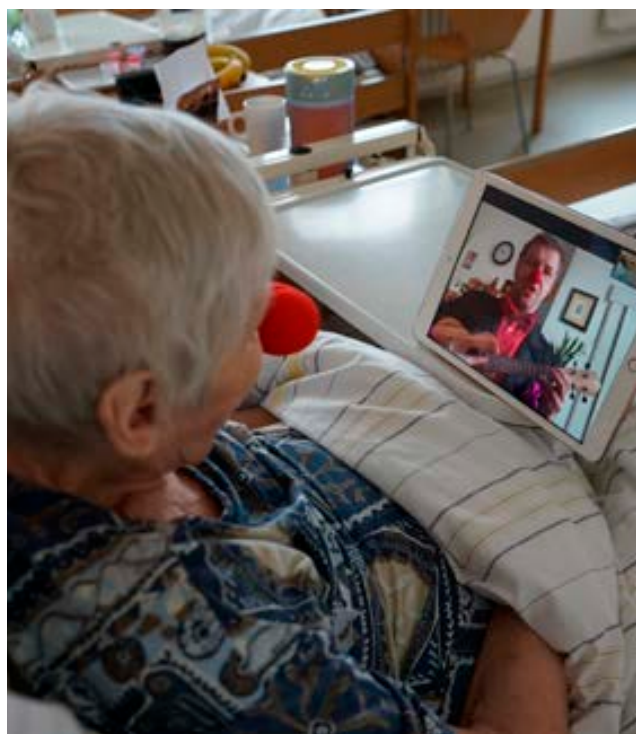

Bližší informace naleznete na www.zbox.zasilkovna.cz

Zdravotní klauni on-line

V době pandemie a s tím souvisejícím omezením návštěv se Zdravotní klauni rozhodli rozveselit pacienty alespoň on-line.

Tento projekt se setkal s velkým úspěchem. Když se klienti a pacienti Interny Zábřeh připojí pomocí tabletu k videohovorům, smích se rozléhá po celé budově, ze všech pokojů. I on-line smích tak může být k nezaplacení, ale všichni se nemůžeme dočkat toho skutečného.

Cyril a Metoděj, patroni Evropy

V měsíci červenci slavíme dny věrozvěstů (ne zvěrozvěstů, jak říkají někteří žáci), sv. Cyrila a Metoděje, patronů Evropy.

Tito dva bratři pocházeli ze Soluně a přišli na Moravu na základě pozvání knížete Rostislava, jenž zde chtěl upevnit křesťanskou víru. Bratři přišli na Moravu v roce 863. Starší Metoděj měl diplomatické zkušenosti, zatímco mladší Konstantin byl filozof, jazykovědec a vytvořil pro Slované písmo, které se jmenuje hlaholice. Po pětiletém působení na Moravě odešli oba do Říma, aby od papeže získali schválení k používání liturgických knih ve slovanském jazyce. Konstantin zde však onemocněl a v roce 869 zemřel. Krátce před smrtí vstoupil do kláštera a přijal řeholní jméno Cyril.

Metoděj byl vysvěcen na biskupa a ustanoven arcibiskupem na Velké Moravě. Po strastiplné cestě a věznění nepřáteli se vrátil na Moravu, aby pokračoval v misi, již započal se

svým bratrem. Na Velehradě působil až do své smrti v roce 885. Jeho žáci byli následně díky jiným záměrům tehdejšího knížete Svatopluka vyhnáni. Odešli za hranice Velké Moravy a jejich mise pokračovala na území, které dnes patří Bulharsku. Cyrilometodějská mise na Velké Moravě tedy skončila zdánlivě nezdarem, zasela však semínko víry u prostého lidu, jež přetrvává dodnes.

Zajímavé je, že Metodějův hrob nebyl dosud nalezen. Pokud zavítáte na nádherné poutní místo Velehrad, stojí za to se podívat také do kostelíku u Modré. Dnes tu stojí kostel zrekonstruovaný do původní podoby, jak vypadal v době svatých Cyrila a Metoděje.

Vaši kaplani Nemocnice Šumperk Pavlína a František

Strážný hrdinou

Strážní Stanislav Bajaník a Gustav Ebster, kteří jsou členy týmu ostrahy Nemocnice Šumperk, šli do práce 24. března 2021 stejně, jako každý jiný den. Pan Gustav měl přiděleny prostory centrálního příjmu a pan Stanislav obchůzky v areálu nemocnice. Právě když pan Stanislav procházel parkovištěm u centrálního příjmu, spatřil ženu, jež běžela s voláním o pomoc jeho směrem. Situaci zaznamenal i pan Gustav a společně se ženě vydali naproti. Ta jim sdělila, že její manžel zkolaboval u auta na parkovišti. Když společně dorazili na místo, muž ležel na zádech v bezvědomí. Strážný Stanislav se k němu okamžitě naklonil a začal kontrolovat základní životní funkce. Ověřil tep, dýchání, zkontroloval dutinu ústní a pohledem celé tělo, zda nejeví známky poranění. Pan Stanislav přivedl muže k vědomí a začal s ním komunikovat. Společně s kolegou Gustavem a sestřičkou z centrálního příjmu, která přispěchala na pomoc s vozíkem, předali muže přivolané rychlé záchraně službě. Velké poděkování a uznání patří strážným za rychlý zásah bez zaváhání. Děkujeme a jsme rádi, že strážíte nejen areál nemocnice, ale také nás všechny.

Vlevo Stanislav Bajaník a vpravo Gustav Ebster

Nenápadný muž s velkým srdcem

RNDr. Pavel Holubář

„V těžké době COVIDu nám nepomohl ani stát ani kraj, pomohla nám Charita a Nemocnice Šumperk.“

Pavel Holubář má před jménem titul doktora přírodních věd a je veřejnosti šumperského regionu znám hlavně jako jeden z progresivních hybatelů šumperského průmyslu posledních třiceti let. Po skromných začátcích soukromého podnikání vybudoval firmu SHM a později také PLATIT. V obou najdeme špičkové výrobní technologie a výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Vlastně přesně to, po čem volá každý, komu leží na srdci rozvoj českého průmyslu. Pavel Holubář jenom nevolal, ale konal. Vybudoval špičkový výrobní podnik s pozoruhodnou firemní kulturou a velkou empatií k zaměstnancům. Možná i proto dnes sedíme v uklidňujícím prostředí Senzionu ve Velkých Losinách. Obklopeni jesenickou přírodou a spokojenými nájemníky bytového komplexu pro seniory se snažíme proniknout do podstaty Senzionu. Jeho systém je ojedinělý nejenom v měřítku našeho regionu, ale celé České republiky. Opět takový, po kterém každý, kdo se orientuje v sociálních službách, volá. A Pavel Holubář opět konal. Ta podobnost s jeho firemním působením není vůbec náhodná. Ojedinělý je ale také celkový přístup Pavla Holubáře k dalším organizacím, jež poskytují služby potřebným, a způsob podpory, který jim poskytuje.

■ Svůj dosavadní pracovní život jste strávil ve strojírenském a metalurgickém průmyslu. Nyní sedíte v unikátním zařízení, jež slouží obyvatelům nad 60 let, aby užívali v poklidu svůj seniorský život v podhůří Jeseníků. Jaká cesta vedla k tak zásadní změně?

Po celou dobu podnikání jsme jako firma podporovali v rámci možností mnohé organizace v Šumperku a okolí. Dohodnutá tři procenta z provozního zisku jsme vždy rozdělili především těm, kteří naši pomoc potřebovali a nemohli se postarat sami o sebe. V posledních deseti letech, když na tom byla firma ekonomicky dobře, jsme se rozhodli udělat v této oblasti něco zásadního. Cítili jsme v našem regionu nedostatek kapacit pro důstojné bydlení seniorů. Za cíl jsme si dali vybudovat nájemní bydlení s poskytnutím nezbytných služeb tak, aby zde lidé mohli strávit řadu let svobodného, důstojného života v co nejlepší kondici a v pěkném prostředí. Byla to myšlenka z roku 2010, k rozhodnutí jsme dospěli v SHM v roce 2012. Senzion jsme otevřeli v roce 2015 a odpovědnost za celý projekt již byla v té době na mně. Když jsem později prodal podíl v SHM, stal

se převod Senzionu součástí vyrovnání mezi vlastníky a od té doby je moje odpovědnost, a hlavně starost, stoprocentní.

■ Kde jste hledal inspiraci k vybudování právě tohoto typu zařízení?

Zajímavé příklady jsem našel v USA, kde jsem poznal obrovskou škálu zařízení pro seniory. Zařízení v Americe poskytují různý rozsah služeb a různou úroveň péče, ale jedno mají společné. Co nejméně zasahují do života seniorů. Jsou vedena snahou vytvořit jim dobré podmínky a ponechat jim co nejvíce svobody v rozhodování o tom, co od života chtějí. Švýcarská zařízení jsou pak ve srovnání s americkými o něco honosnější, odpovídají stupni rozvoje švýcarské ekonomiky a společnosti. Třetí inspirace pak byla domácí. Byly to tzv. „seniorparks“, které se u nás začaly objevovat v posledních patnácti letech. Jejich metody a cíle mi ale připadaly příliš komerční, proto jsem se rozhodl jít vlastní cestou, jež je kombinací všech tří modelů s doplněním vlastních představ.

■ Jak klikatá byla cesta od první myšlenky přes realizaci až k současnému provozu Senzionu?

K dnešní podobě Senzionu přispěla také náhoda. Moje dcera studovala v té době andragogiku (výchova a vzdělávání dospělých) a v rámci studijní práce vytvořila projekt zařízení podle našich představ. Díky projektu, který zpracovávala, jsme také dokonale poznali prostředí a fungování tradičních domovů důchodců a jim podobných zařízení v celé České republice. Po tomto poznání jsme udělali několik zásadních rozhodnutí. Tím hlavním bylo, že nikdy nechceme čerpat žádné dotace, protože většinou následně komplikují nebo omezují další fungování provozu. Druhou podmínkou bylo založení vlastní samostatné organizace. Z vypracované studie jsme odvodili parametry zařízení tak, aby jej bylo možno investičně i provozně zvládnout. Projektovou dokumentaci zpracoval olomoucký Atelier Polách & Bravenec. Investiční náklady dosáhly nakonec téměř 60 milionů korun.

■ Co mohou od pobytu v Senzionu očekávat vaši nájemníci?

Všichni mají klasickou nájemní smlouvu, v níž jsou jen minimální omezení. Nejsou tedy klienty našeho zařízení v zažitém sociálním smyslu tohoto slova, ale svobodnými lidmi, kteří se rozhodli bydlet v našem Senzionu. Většina má fixovanou výši nájmu na dobu pěti let, které se zvyšují jedině, když inflace překročí tři procenta, což se stalo za minulý rok poprvé. Služby, jež v Senzionu poskytujeme, platí nájemníci pouze ve výši skutečných nákladů a samozřejmě skutečně spotřebované energie. Námi poskytované služby nejsou zdravotnického ani sociálního charakteru. Pronajímáme jednopokojové nebo dvoupokojové byty s veškerým vybavením. Celkové měsíční náklady na pobyt se v současné chvíli pohybují od 8 do 15 tisíc korun, podle velikosti a počtu osob v bytě. Čisté nájemné se pohybuje od 5 do 9 tisíc korun. K dispozici máme 12 dvoupokojových a 16 jednopokojových bytů. Celková kapacita je 40 lidí. Všichni mají své soukromí, ale máme také společné prostory pro setkávání, besedy, hudební produkce, vaření nebo

pokračování na následující straně >

pokračování ze strany 9 >

i opékání a grilování. Senzion má zázemí pro odpočinek a je také možné využít k procházkám krásné prostředí lázeňské obce Velké Losiny, jejíž jsme součástí. Organizujeme rovněž společné výlety do okolí.

■ *Co se stane, když některého z vašich nájemníků zradí zdraví, nebo „doběhne“ věk a přestane být samostatným?*

To se samozřejmě stává. Neumíme lidem zajistit nesmrtelnost ani doživotní zdraví, i když se co nejvíce snažíme. V případě potřeby si naši senioři domlouvají spolupráci s různými pečovatelskými službami, nejrozsáhlejší spolupráci máme s Charitou Šumperk. Bez jejích sociálních a zdravotních služeb bychom se neobešli. Pracovnice Charity k nám jezdí i několikrát denně, podle potřeby. Pomohly nám také s testováním na COVID-19 již před Vánoci, kdy jsme zakoupili testy, aby naši senioři mohli prožít tyto svátky v klidu a bez obav o zdraví své a svého okolí. Od ledna rovněž probíhá hromadné testování. Charita nám dodává i respirátory a pořádá přednášky pro seniory. My jí na oplátku děláme propagaci při našich prezentacích. Stává se, že se zdravotní stav některého z našich nájemníků zhorší natolik, že potřebuje specializovanější a intenzivnější péči. Pak se mu snažíme pomoci vybrat vhodné zařízení. Samozřejmě spolupracujeme také se šumperskou nemocnicí, pokud je

potřeba akutního ošetření, nebo zdravotní stav vyžaduje dlouhodobější hospitalizaci.

■ *V posledních měsících doslova hýbe českou společností očkování. V jednu chvíli to bylo hlavní téma všech zpráv. Jaké jsou vaše zkušenosti z těžkého období, možná nejtěžšího právě pro občany seniorského věku?*

Naše zkušenosti jsou velmi smutné. Jsme soukromým zařízením, nežádáme žádnou formu dotace ani podpory z veřejných zdrojů, nestojíme stát ani korunu, poskytujeme nejlepší možnou podporu života seniorů. Myslím si, že reprezentujeme přesně to, po čem politické reprezentace všech stran volají. Jsme malé zařízení s využíváním terénních služeb, máme nulové požadavky na provozní a na mzdové dotace ze státní pokladny. Ale ve chvíli, kdy jsme potřebovali pomoci s organizací očkování, tak jsme vlastně byli cizí, pro nikoho jsme neexistovali. Podpora státu i kraje byla nulová, navíc jsme měli dojem nejen neschopnosti, ale i neochoty pomoci. Tak jsme tedy nejdříve vozili jednotlivce v různé dny a časy na očkování do Šumperka, což bylo velmi komplikované. Při současných třiceti čtyřech klientech by to také mohlo být skoro 70 cest tam a zpátky. Obrátili jsme se tedy na vedení Nemocnice Šumperk a zde jsme se dočkali okamžité podpory. Díky domluvě a pro nás vstřícné organizaci očkování máme

dnes proočkovány všechny seniory, kteří byli vakcinace zdravotně schopní. Podařilo se nám vytvořit dvě „očkovací“ skupiny a pro ně zajistit společnou dopravu do očkovacího centra v nemocnici. Pokud bychom nechali naše seniory jejich osudu, mnozí by nebyli naočkováni dodnes. Společným očkováním v Nemocnici Šumperk k ní navíc získali velkou důvěru, protože očkování bylo skvěle zorganizováno a probíhalo v optimistické a přátelské atmosféře. Pán, který nás přijímal a sděloval úvodní instrukce, byl nejen dobrý organizátor, ale také psycholog, povzbuzovatel a utěšovatel. Samotné očkování pak nebylo pro naše klienty vůbec žádným problémem. Byl jsem upřímně překvapen, jak dobře vše fungovalo. Díky tomu zmizely původní nedobrá duševní pohoda, obavy a rezignace. Naši senioři se nyní cítí díky naočkování optimističtí a v bezpečí.

■ *Zmínili jste také úspěšnou spolupráci se šumperskou Charitou. Máte nějaké společné plány pro další roky?*

Pro hlubší spolupráci se šumperskou Charitou jsem se rozhodl v roce 2018, kdy jsem prodával svůj podíl v SHM. Již v té době mě zajímalo, jak funguje hospicová a paliativní péče. Je to citlivé a důležité společenské téma, o němž se hodně hovoří. Škoda, že už se pro něj méně dělá. Hledal jsem partnera pro spolupráci, ale začátky nebyly úplně lehké. Oslovil jsem také Charitu v Šumperku. Ředitelka Jana

Bieliková se tématu nadšeně chopila s tím, že domácí péče o lidi odcházející z našeho světa a ulehčení jejich posledním dnům jsou již součástí jejich každodenní práce. Ale rozsah podpory a podmínky pro práci nebyly dobré. Nabídl jsem Charitě vybudování důstojného zázemí pro tak zásluhou práci, jakou je mobilní hospicová péče. Během roku 2019 jsme zpracovali projekt, následně získali stavební povolení a v současné době se již dokončuje stavba v hodnotě 12,5 milionu korun. Jednání nebyla jednoduchá na žádné úrovni a mnohá nás ještě čekají. Chybějí lékaři s odbornou atestací, snadná není ani komunikace se zdravotními pojišťovnami. Ale rozhodně to nebudeme vzdát.

Pavel Holubář se podílel a stále podílí na mnoha dalších projektech v našem regionu. Pomáhá rodičům dětí s autismem a mnozí z nás si také pamatují jeho snahu obnovit chatu a kapli na známém poutním místě v Jeseníkách, na Vřesové studánce. Tento záměr v minulosti padl díky nepochopení a odporu některých lidí z tzv. ochranářských organizací. Ti nepochopili, že Pavel Holubář má vztah ke světu, lidem a přírodě, který by mu jeho kritici a mnozí „znalci“ mohli závidět. Dobrou zprávou na závěr pro nás může být, že nevykloučil ani návrat k projektu Vřesová studánka v nějaké minimalistické verzi.

Po osmi hodinách od zákroku udělal první kroky

Pan Zdeněk se dostal do situace, kdy doslova visel na berlích. Vzhledem k artróze obou kyčlí nemohl chodit, nic dělat, ani zastat práci okolo domu. Moment, kdy mu utekla dvouletá vnučka, ho doslova „nakopl“ k rozhodnutí, že s tím musí něco udělat.

■ Jak vaše trápení s klouby začalo?

Když se u mě projevy první potíže, vůbec mě nenapadlo, že by to mohly být ony kyčle. Nenapadlo to ani mého tehdejšího ošetřujícího lékaře. Ten mě dokonce léčil na ischias (zánět sedacího nervu). Jinému lékaři se to ale nezdálo a poslal mě na rentgen. No, a bylo to hned jasné.

■ V momentě, kdy jste se rozhodl situaci řešit, jste postupoval jak?

Nejdřív jsem se začal ptát známých, ti mi sdělili, že dostat se do pořádku na totální endoprotézu není vůbec jednoduché. Navíc v dnešní době pandemie COVID-19, kdy se čekací lhůta z jednoho roku prodloužila na tři. Jednu kyčel jsem měl zdecimovanou úplně a druhou z poloviny. Na ortopedii Nemocnice Šumperk jsem se tedy nechal zapsat do pořádku a obsadil

jsem hezké dvoutisící místo. S myšlenkou, že budu třeba i roky čekat na nové klouby, jsem se smířoval opravdu těžce. Bolest se stupňovala a má mobilita byla téměř nulová.

Z ničeho nic mi před letošními Velikonocemi zavolali z ortopedického oddělení Nemocnice Šumperk. Sestřička mi sdělila nečekanou zprávu, uvolnilo se místo. Jestli chcete, můžete do týdne nastoupit k operaci. Nevěřil jsem vlastním uším. Neváhal jsem ani minutu a termín nástupu do nemocnice potvrdil. Vzápětí jsem si ale uvědomil, že potřebuji absolvovat řadu předoperačních vyšetření a vzhledem k nadcházejícím svátkům mám na vše pouze necelé tři dny. S plnou vervou jsme se s manželkou do vyřizování pustili. Všichni nám vyšli vstříc a jednotlivá vyšetření se nám podařilo do daného termínu zajistit.

■ Co následovalo po nástupu do nemocnice?

V nemocnici mi pan primář MUDr. Ján Debre sdělil, že buď mi vymění nyní pouze jednu kyčel a za půl roku druhou, nebo uděláme obě najednou. Hlavou mi proletělo, když už, tak už. Takže jsem šel do totální endoprotézy obou kyčelních kloubů najednou. Doma z toho byli všichni v šoku.

■ Měl jste z něčeho obavy? Na co se nejvíc těšíte po návratu domů?

Nejvíce se těším, až doženu vnučku! Nejhorší ze všeho mi přišel den nástupu do nemocnice. Celý den jsem jen seděl, koukal, čekal a emoce mě trhaly na kusy. To čekání je opravdu k nesnesení, ale v okamžiku, kdy mě odvezli na sál, to dostalo spád. Potom ani nevím jak, a už jsem byl zpět na pokoji. Personál se na mě usmíval a chtěl po mně, abych se po osmi hodinách od zákroku postavil. Oči jsem měl navrch hlavy, ale postavil jsem se a udělal pár kroků. Neuvěřitelné. Tohle jsem skutečně nečekal. Myslel jsem si, že si ze mě dělají legraci.

Den ode dne se to zlepšuje. Všechny personál se mi věnuje, a to mi velmi pomáhá. Jsou velký, sešraný tým, plný profesionálů. Cvičím každé ráno nejen s fyzioterapeutem, ale taky několikrát během dne sám. Co chcete taky dělat celé dny na lůžku. Tak nelením a průběžně cvičím. Nyní mě čeká rehabilitace v lázních a potom manželka s kolem. Nemůže se dočkat, až se konečně zase spolu projedeme.

Nová ambulance pro zraněné sportovce

Nemocnice Šumperk otevřela novou ortopedickou ambulanci zaměřenou na sportovní traumatologii. Tým zkušených lékařů pod vedením primáře ortopedického oddělení šumberské nemocnice MUDr. Jána Debreho v ní nabízí své služby jak profesionálním, tak rekreačním sportovcům s bolestmi pohybového aparátu. Nová ambulance se nachází v klinice MAPO care ve Fialově ulici v Šumperku.

Dveře do nové ambulance mají otevřeny všichni sportovci s bolestmi pohybového aparátu. Sportovcům nabízíme odborné konzultace, podrobnou diagnostiku úrazových i poúrazových stavů a samozřejmě také navrhujeme případnou strategii léčby, ať už konzervativní, nebo operační, v návaznosti na naši nemocnici.

Lékaři nové ambulance nabízejí komplexní klinické vyšetření chronických a akutních bolestí velkých kloubů (koleno, rameno, loket, hlezenní kloub, kyčel), na jehož základě pak sportovcům nabídnou nejvhodnější individuální terapii. Sportovci mohou přijít zkontrolovat také své poúrazové stavy. Je ale vhodné, aby si s sebou do ambulance přinesli výsledky z případných předešlých rentgenových vyšetření, eventuálně z vyšetření na CT nebo magnetické rezonanci. V ambulanci mimo jiné nabízíme možnost ultrasonografického vyšetření měkkých tkání a kloubů.

V podhůří Jeseníků je naše nemocnice jediná v regionu, která díky své komplexnosti služeb poskytuje akutní péči pro úrazy pohybového aparátu. Lékaři naší ortopedie se přes deset let věnují artroskopické terapii poranění měkkých tkání kolenního, ramenního, loketního a hlezenního kloubu. Řada zraněných sportovců tak končí na operačním stole právě v Nemocnici Šumperk. Na zdejší ortopedické oddělení provádějí lékaři také komplexní operativu malých i rozsáhlých poranění svalově-kosterního aparátu. V nové ambulanci můžeme sportovcům nabídnout jak jednoduché, tak složité rekonstrukční artroskopické i otevřené výkony kolene, ramene, lokte a hlezna přímo v nemocnici. Po vzájemné domluvě je

možné operativní výkon podstoupit také v rámci jednodenní chirurgie, kdy je pacient hospitalizován maximálně 24 hodin.

Ne vždy je však jedinou možností léčby operace. Kromě konzervativních způsobů léčby totiž šumperští ortopedi pacienti léčí rovněž prostřednictvím nových farmakologických moderních metod. Ať už jde o svalová zranění nebo třeba artrózu, jež trápí řadu sportovců. V rámci takzvané bioterapeutiky poskytujeme aplikace nitrokloubních injekcí a dále injekcí do měkkých tkání, jde o takzvanou kolagenoterapii, s cílem zlepšit kvalitu života, kloubní rozsahy a v neposlední řadě snížit spotřebu perorálních medikamentů. Zároveň poskytujeme konzultace a nutraceutickou podporu při léčbě kloubních potíží.

Nová ambulance je provázána i s následnou fyzioterapií, která je nedílnou součástí léčebného plánu. Komplexní odborně vedené cvičení a léčba za současných vědecky doložených poznatků centrace dynamických řetězců v principech DNS jsou prováděny v rehabilitačních ambulancích Nemocnice Šumperk. Tato pracoviště v současnosti disponují nejnovějšími léčebnými přístroji a metodami: Alter-G (měsíční chůze), fokusovaná rázová vlna, LASER terapie, Thera-band systém, cvičení v závěsech (cord systém), balanční plošiny, komplexní hydroterapie s bazénem a mnoho dalších.

Objednání na tel.: 583 551 530

Kde nás najdete: MAPO care, Fialova 3341/12a, Šumperk, 3. patro

Ordinační hodiny: úterý 7:00–14:00 h

Nové léčebné postupy a čerstvé posily do týmu, to je naše „gastro“

Ve funkci primáře gastroenterologického oddělení je MUDr. Roman Staněk od roku 2016. Začínal jako sekundární lékař na interním oddělení Nemocnice Šumperk. V roce 2000 si ho vyhlédl nestor šumberské gastroenterologie, emeritní primář MUDr. Miroslav Strnad, a podařilo se mu ho pro tento obor získat.

■ Pane primáři, co je u vás na oddělení nového?

Pravdou je, že v poslední době máme pár novinek. Protože nejdůležitější je personální zajištění oddělení, jsme moc rádi, že naše řady posílil erudovaný gastroenterolog MUDr. Miloš Caha. Vděční jsme tedy především jeho novomanželce, jež ho zlákala do našeho regionu naplněným příslibem manželství až z Tábora. Zároveň se po mateřské dovolené vrátila do pracovního procesu kolegyně MUDr. Šárka Svobodová. Takže náš lékařský tým je teď satureovaný. Moc si vážíme spolupráce s našimi sestřičkami, odvádějí skvělou práci a za to jim patří velké uznání. Vedoucí sestra Marcela Kramárová je velmi

obětavá a má všechno pěkně „pod palcem“, což do značné míry usnadňuje naši práci.

Novinkou, kterou právě finalizujeme, je monitorovací pokoj přímo na našem oddělení. K dispozici budeme mít dvě monitorovaná lůžka a jedno polohovatelné křeslo. Odpadne tím potřeba převážet pacienty po výkonech s hlubším usmáním ke sledování na jiné oddělení. Pokoj zároveň chceme využít pro další skupinu našich pacientů. Pro ty, kterým podáváme biologickou léčbu.

Téma biologické léčby je pro nás stále nové. Stali jsme se Centrem pro biologickou léčbu nespecifických střevních zánětů. Naším pacientům s Crohnovou nemocí nebo Ulce-

rozni kolitidou můžeme nabídnout farmakoterapii v celé šíři současného vědění, což není v Česku u nemocnic okresního typu úplně obvyklé. Je potřeba také ocenit iniciativu a podporu ze strany vedení nemocnice, jíž se nám v této oblasti dostává.

Další novinkou, kterou jsme zavedli do naší praxe, je zajímavě znějící léčebný postup transplantace stolice. Ten se využívá v případech, že selže veškerá medikamentózní terapie. Výkon je určený pro pacienty, u nichž se ve střevě rozmnoží nežádoucí bakterie *Clostridium difficile*. Tato bakterie způsobuje těžké střevní záněty. Právě pro nárůst těchto infekcí jsme se rozhodli provádět tuto léčbu v naší nemocnici a nejit cestou spolupracujících infekčních oddělení, jako tomu bylo dříve. Léčba je to jednoduchá, levná a má výborné výsledky. Příprava extraktu dárčové stolice, kterou potom endoskopicky aplikujeme do zažívacího traktu, je v rukou paní primářky mikrobiologické laboratoře, MUDr. Eriky Czyžové, díky jejímuž entuziasmu jsme si metodu rychle osvojili.

■ Máte ještě nějaké další zajímavé novinky v mezioborové spolupráci?

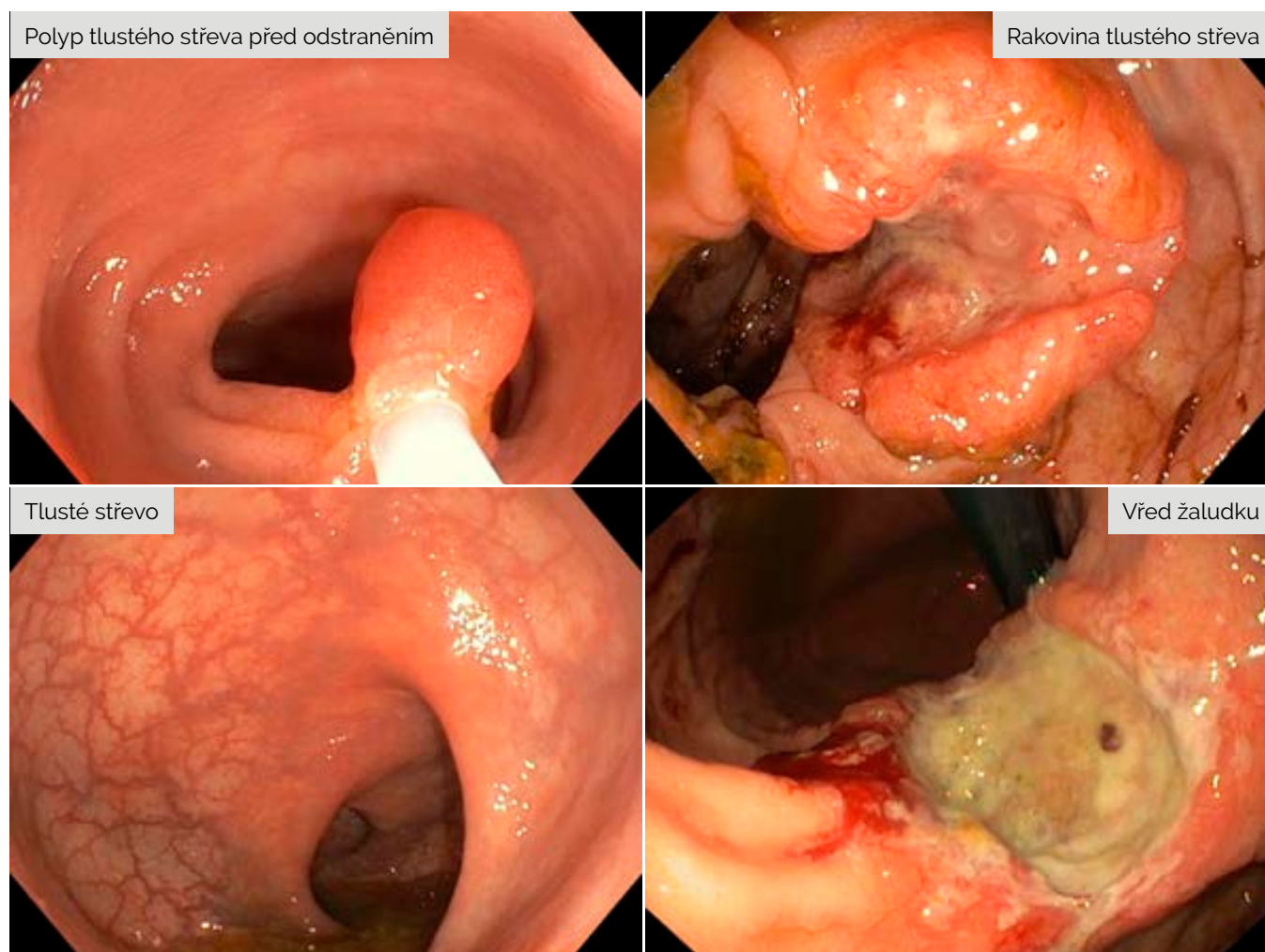
Ještě zůstanu u spolupráce s mikrobiologickou laboratoří a Erikou Czyžovou. Rozvíjíme projekt paušálního testování citlivosti žaludeční bakterie *Helicobacter pylori* na antibiotika u našich pacientů. Tento mikrob je jedním z velkých témat našeho oboru. Spolupodílí se zejména na vředové nemoci žaludku a dvanáctníku, má možný přesah i do jiných oborů. Doposud léčíme v indikovaných případech zjištěnou infekci paušálně fixní kombinací antibiotik, ale možnost cílené léčby je jistě efektivnější. Navíc získáme zajímavá data o situaci v populaci našeho regionu.

Ještě jednou novinkou z poslední doby, díky spolupráci s primářem MUDr. Josefem Číkem, je v rámci jeho nutriční specializace možnost podávat dlouhodobou enterální výživu v domácích podmínkách. Indikovanému pacientovi je zavedena sonda do tenkého střeva. Její konec se vyvede nosním otvorem, a my tak můžeme pomocí speciální pumpy živit pacienta v domácím prostředí dva až tři měsíce tekutou výživou aplikovanou přímo do střeva.

■ Slovo prevence je skloňováno snad v každém oboru, jak je to u vás?

I v této oblasti má gastroenterologie své základní, nosné téma, a tím je screening kolorektálního karcinomu. Na přelomu tisíciletí Česká republika zaujímala dlouhodobě první místo v celosvětových epidemiologických statistikách sledujících výskyt a mortalitu kolorektálního karcinomu. V roce 2000 jsme se tak stali druhou zemí světa, která zahájila program screeningu kolorektálního karcinomu na celostátní úrovni. Screening se provádí vyšetřováním stolice na skryté krvácení a navazující koloskopii, nebo primárně koloskopii. Testování stolice je prováděno praktickými lékaři. Ke screeningu by se měli objednávat pacienti bez příznaků starší padesáti let. Cílem screeningu je jednak odhalení nádoru v časném stadiu jeho vývoje, nebo ještě lépe odhalení přednádorového stavu a jeho odstranění. Tady se většinou jedná o adenomové polypy (nezhoubné výrůstky), jež je možné endoskopicky odstranit a zabránit jejich potenciálnímu vývoji v nádor. Tento program je velmi úspěšný. Za dvacet let jeho trvání jsme si v epidemiologických statistikách výrazně polepšili a v uvedených ukaza-

pokračování na následující straně >

pokračování ze strany 15 >

telích jsme se posunuli z prvního místa někde ke dvacátému v Evropě. Je za tím množství zachráněných životů. Nesmím zapomenout zmínit, že okres Šumperk je v počtu provedených testů vyšetření stolice na okultní krvácení dlouhodobě na předních místech celorepublikových statistik. Naše pracoviště se pravidelně řadí mezi šest pracovišť s nejvyšším počtem koloskopí ve screeningu. V roce 2020 jsme byli z nemocničních pracovišť dokonce na prvním místě. Ocenění patří zejména našim praktickým lékařům, kteří se k tomuto programu staví velmi odpovědně.

■ Proč zrovna medicína a gastroenterologie?

Tady trochu závidím těm, kteří mají k odpovědi na takovou otázku silný příběh, jasně předurčenou cestu nebo hlubokou motivaci. Já jsem to tak úplně neměl. Je pravda, že maminka byla magistrou v lékárně, takže určitou vazbu ke zdravotnictví jsem měl. Ve škole mě asi nejvíc bavily přírodní vědy. Chtěl jsem dělat, z perspektivy svých sedmnácti let, něco smysluplného. Myslím, že jsem to docela trefil. Během studia medicíny jsem dospěl k tomu, že se budu chtít věnovat oboru se širším záběrem a interna byla celkem jasná volba. Nasměrování ke gastroenterologii pak vyplynulo z okolností. Je to jeden z oborů, kde je potřeba skloubit teoretické a manuální dovednosti, navíc s přesahem do jiných odborností, což mě baví.

■ Co volný čas? Máte vůbec nějaký?

Nebudu si stěžovat na nedostatek volného času, to je v naší profesi klišé. Jinak zase nebudu moc originální, ale rádi s rodinou cestujeme. Poznáváme nová místa a vracíme se tam, kde se nám líbí. Před lety jsme takhle byli v chorvatském Gradacu. U našeho apartmánu byla velká zahrada s citrusy, některé kvetly, což omamně vonělo, na jiných byly zralé plody. Domů jsme si přivezli nějaké větvičky, něco si nastudovali a dnes máme takovou malou oranžerii. Takže tím se taky občas bavím.

■ Kam směřuje vaše oddělení?

Věřím, že se nám i do budoucna podaří oddělení personálně stabilizovat. Protože od toho se všechno odvíjí. Potom má pro nás zásadní význam dostatečné přístrojové vybavení. V nejbližší době bychom měli dostat nový přístroj pro břišní sonografii i s možností bližšího vyšetřování stavu jaterní tkáně. Budeme tak v rámci našeho oddělení kompletizovat vyšetření břišní dutiny, navíc se zaměřením ke specifickým oblastem našeho zájmu. Na tuto získanou erudici bychom v budoucnu mohli navázat endoskopickou sonografií. Ta má jako málo invazivní, diagnosticky výtěžná metoda přední místo v bližším vyšetření podjaterní krajiny.

Biochemická laboratoř napojená na umělou inteligenci

Centrální laboratoř Nemocnice Šumperk posílila na podzim roku 2020 svou zdravotnickou techniku na úseku klinické biochemie o nové analyzátoři pro biochemická a imunochemická vyšetření od společnosti Siemens Healthcare, s.r.o.

Nové přístrojové vybavení navazuje na předchozí analyzátoři, s nimiž byli na oddělení dlouhodobě spokojeni. Instalace nového systému si vyžádala interiérové úpravy, které byly provedeny v rámci celkové rekonstrukce budovy D, v níž se biochemická laboratoř nachází. Samotná instalace analyzátoru pak začala v listopadu 2020 a již v lednu 2021 byl spuštěn plný provoz. Pro případ poruchy nebo odstávky systému získala laboratoř navíc záložní systém v podobě samostatného biochemického a imunochemického analyzátoru.

Nový systém má oproti původním technologiím řadu výhod, které činí provoz analyzátorů jednodušší, rychlejší a pohodlnější. Biochemický analyzátor zvládne provést až 1 800 testů za hodinu a imunochemické analyzátoři si poradí až s 440 testy za hodinu. Obsluha se nemusí starat o správné nastavení přístroje. Může se tak plně věnovat pouze kontrole měření a výsledkům. Identifikaci vzorků má na starosti umělá inteligence. Jedná se o pokročilý optický systém, skládající se z pěti na sobě nezávislých kamer, jež každý vzorek naskenují a zcela přesně určí, o jaký typ zkumavky se jedná. Urgentní vzorek je vyřízen přednostně, i kdyby byl do systému vložen až jako poslední, a navíc je možné jej zpracovat v kratší době. Bezkonkurenční rychlost celého systému zajišťuje elektromagnetický transportní mechanismus. Jako jediný na trhu umí přepravovat vzorky oběma směry (dopředu i dozadu). Dokáže tak řídit pohyb každé zkumavky samostatně. Nehrozí, že by např. urgentní vzorky čekaly ve frontě za jinými typy vzorků,

kteří tolik nespěchají. Což je velmi podstatné pro efektivní provoz celé laboratoře a rychlost dodání výsledků ošetřujícím lékařům. Vzhledem k tomu, že urgentních vzorků může být až 30 procent z celkového objemu, je toto velmi podstatný moment.

Nový analyzátor umožňuje provádět veškerá běžná biochemická i imunochemická vyšetření, jež požadují lékaři jak z naší nemocnice, tak z okolních ordinací. Vyšetřují se zde např. hormony, tumorové a kardiální markery, vitamíny, hladiny léků, kostní markery, lipidové parametry, jaterní enzymy a další.

V porovnání s předchozími technologiemi jsou nyní výsledky testů dříve dostupné, protože systém využívá zcela novou technologii citlivějších a kratších testovacích metod. Většinu údržby systém provádí automaticky v noci, kdy je provoz nejmenší, takže nedochází k blokování pracovní kapacity přístroje. Systém rovněž sám kontroluje stav svých jednotlivých částí a podle míry opotřebení upozorňuje obsluhu nebo servis např. o blízkém konci životnosti některého dílu. Veškerá uživatelská údržba se provádí bez jakýchkoli nástrojů a systém se po provedení zásahu sám nastaví do původní pozice.

Analyzátor je snadno ovladatelný z jedné centrální obrazovky nebo pomocí tabletu. Pro moderní a efektivní údržbu používá laboratoř vzdálenou správu, využívající principy umělé inteligence. Je to velmi praktické, využívají to při své práci aplikační specialisté a servisní technici, kteří se o naše stroje starají. Výrazně to také usnadňuje komunikaci mezi pracovníky naší laboratoře a servisním týmem.

„Za mou lupénkou stojí psychické problémy, vypráví svůj příběh pacientka kožního oddělení

Paní Anna je i pod rouškou usměvavou babičkou čtyř vnoučat. Ráda maluje na zahradě pod pergolou a zálibu našla i ve vaření. Před deseti lety prodělala infarkt, od té doby bojuje s nadváhou a léčí se s cukrovkou. Nikdy by ji ale nenapadlo, že se stane „prominentní“ pacientkou kožního oddělení Nemocnice Šumperk.

■ **Vysvětlíte nám, proč „prominentní“ pacientka kožního oddělení?**

Je to jednoduché, protože biologická léčba není určena pro každého. Já měla to štěstí, že je pro mě vhodná. Díky ní jsem se vrátila do běžného života.

■ **Kdy se u vás lupénka projevila?**

Jsou tomu asi čtyři roky, co jsem se se zánětem průdušek dostala do Odborného léčebného ústavu Jevíčko. Odjížděla jsem s tím, že tam budu měsíc. Moje léčba se ale neustále prodlužovala, nakonec jsem zůstala měsíce dva. Samota, odloučení od rodiny a potřeba tak dlouho setrvat pod lékařským dohledem ve mně vyvolaly silné psychické problémy. Tak moc jsem chtěla domů, že jsem se jednoduše „složila“. Do této chvíle jsem nevěděla, že nějaká lupénka vůbec existuje. Dva měsíce po návratu z léčebného ústavu domů jsem se celá osypala. Za spouštěč tohoto onemocnění považuji jednoznačně stres a enormní psychickou zátěž.

■ **Jak jste se dostala právě do naší nemocnice?**

Do Nemocnice Šumperk jsem se dostala na základě doporučení svého kožního lékaře. Na lupénku mi nezabíralo nic, žádné masti, ani jiná léčba. Dva týdny jsme ležela na kožním oddělení. Lékaři mi zkoušeli pomoci léky, mastmi, ozařová-

ním, bylo to ale čím dál horší. Na podzim roku 2019 jsem na sobě neměla kousek zdravé kůže. Na základě toho se paní primářka Veronika Paťavová rozhodla požádat o biologickou léčbu. Vyřizování, schvalování léčby, řada vyšetření a kontrol trvaly až do března roku 2020, kdy jsem biologickou léčbu podstoupila poprvé.

■ **Jak jste se po první aplikaci cítila?**

Po první injekci to byla doslova „bomba“. Neskutečně se mi ulevilo. Všechny fleky začaly mizet. Od této první aplikace jsem začala chodit každý měsíc na dvě injekce do stehna a pravidelnou kontrolu. Na každé kontrole proběhlo detailní nafocení celého těla, které slouží k porovnání účinnosti léčby. Nyní jsem si schopna injekce píchnout sama, sestřička mě to naučila. Do kožní ambulance docházím pouze na kontroly jednou za tři měsíce.

■ **Má biologická léčba nějaká svá pravidla?**

Pokud jsem začleněna do biologické léčby, nemohu jen tak podstoupit nějaký zákrok. I sebemenší trhání zubů musím

Obrazy, které malovala paní Anna.

mít zkontrolováno se svým ošetřujícím lékařem z kožního oddělení. Měla bych absolvovat totální endoprotézu kolene, ale vzhledem k aktuální pandemii to není možné. I v tomto případě bude muset ortoped komunikovat s mým kožním lékařem. Musím udržovat zdravou životosprávu, která má na toto onemocnění také částečný vliv.

■ **Do jaké míry vás onemocnění lupénkou omezovalo?**

Lupénka šíleně svědí, až bolí. Loupala jsem se po celém těle. Velice mě omezovalo oblečení, především švy na něm. Nesnesla jsem na sobě nic, co mělo gumu, takže ani spodní prádlo. Když to bylo možné, chodila jsem bez něj. Nejlepší

byly volné letní šaty, prostě oblečení bez švů. Lidé se na mě mnohdy dívali skrz prsty, hnusilo se jim odlupování kůže. Svléknout se do plavek bylo pro mě nemyslitelné. Nezdá se to, ale fakt, že se vám loupe kůže na těle, způsobuje i sekundární zdravotní problémy. Protože jsem měla lupénku úplně všude, začala jsem mít i problémy se sluchem. Všechno toto zmizelo díky biologické léčbě. Na kožním oddělení ze mě mají radost. Jsem čistá, bez jediného náznaku lupénky.

Velké poděkování patří nejen paní primářce MUDr. Veronice Paťavové, ale také paní doktorce MUDr. Ivaně Strouhalové, se kterou vše potřebné konzultuji i mimo ordinaci dobu.

1974

Tatínek u porodu, nebo pod oknem?

„Stáli jsme jako čerství tatínkové pod oknem porodnice, spatřili jsme své potomky přes okno ve druhém patře a pak ukázněně čekali na košík s provázkem spuštěný z okna, abychom mohli svým manželkám něco poslat,“ vzpomíná ne jeden otec na narození svých dětí ještě v 80. letech minulého století.

Příchod dítěte na svět je bezesporu událost, která patří mezi ty nejradostnější. Dnes považujeme téměř za samozřejmost, že se dítě narodí zdravé a matka bude také v pořádku. Celý vyspělý svět totiž za poslední století udělal v péči o matku a dítě obrovský pokrok. Málokdo si uvědomuje, že ještě v polovině 19. století umíralo při porodu nebo krátce po něm každé čtvrté dítě. Porod byl v té době vysoce rizikový nejen pro dítě, ale i pro rodičku. Přitom již od 15. století se musely povinně vzdělávat „porodní báby“. Na jejich odbornost byly kladeny ještě větší nároky od dob Marie Terezie. Později asistovali

u porodu také lékaři, ale zpočátku často netušili nic o přenosu infekce. Ženy často umíraly jenom proto, že lékaři neměli čisté ruce a přicházeli k porodu přímo z pitevny. Příchod na svět císařským řezem má tisíciletou historii, ale dříve byl výjimečný a uplatňoval se původně pouze v případech, že žena zemřela. Více se rozvinul až s vynálezem anestezie, dezinfekce a schopnosti ošetřit ránu šitím. Dnes se stává takový způsob porodu dosti častým. Vývoj naší vyspělé civilizace nebere na vědomí optimální věk ženy pro přivedení potomka na svět. Toto, svým způsobem rizikové chování, se pokoušejí rychlým

pokrokem kompenzovat lékařská věda a technika. S plodností mají stále ve větší míře problémy muži i ženy. Umělé oplodnění se stává běžnou záležitostí. Při porodu se používají léky utiňující bolest. Přirozenost celého procesu od početí až k narození dítěte se zvolna vytrácí. Žijeme ale v takové době a společnosti, které se řídí pravidlem, kde je poptávka, tam je i nabídka. Proto se mnohé ženy snaží otěhotnět v páté dekádě svého věku. Proto se porodní oddělení v celém vyspělém světě snaží zpříjemnit a ulehčit celý proces porodu desítkami různých způsobů a nových metod. Podobný vývoj najdeme také v historii gynekologicko-porodnického oddělení nemocnice v Šumperku, jak se můžeme dočíst ze záznamů v kronikách.

Do května 1945 nebylo v okrese Šumperk žádné gynekologicko-porodnické oddělení. Porody probíhaly doma. Pokud byly komplikované, řešil je primář chirurgického oddělení, stejně jako ostatní lékařské gynekologické výkony. Teprve po II. světové válce bylo rozhodnuto o adaptaci jedné z budov v areálu nemocnice na gynekologii a porodnici. Prozatímne bylo oddělení umístěno do budov nynějších lázní Velké Losiny. Na oddělení bylo sedmdesát lůžek a provoz zajišťovali tři lékaři. Nelékařský personál neměl ještě tehdy požadovanou kvalifikaci, ale sestřičky byly velmi šikovné a pracovaly dobře a nadšeně. Mnohé z nich sloužily ještě dlouhá léta na nově zřízeném oddělení v Šumperku. Přestavba pavilonu v Šumperku byla dokončena koncem roku 1948 a 8. ledna 1949 bylo nové oddělení slavnostně otevřeno za přítomnosti tehdejšího ministra zdravotnictví Josefa Plojgara. Oddělení mělo na svém počátku 100 lůžek a poskytovalo gynekologicko-porodnickou péči pro ženy z tehdejších okresů Šumperk a Zábřeh. V Zábřehu pak bylo otevřeno samostatné gynekologicko-porodnické oddělení 1. srpna 1961.

Teprve po zřízení těchto, na svoji dobu velmi vyspělých, nemocničních zařízení se rodičky přesunuly z domova do odborné péče lékařů a vyškolených sester. To se následně projevilo velmi pozitivně na statistikách novorozenecké úmrtnosti.

Odpovědnost za chod oddělení od počátku převzal a primářem se stal MUDr. František Gazárek, jenž vedl oddělení

až do roku 1961. Po odchodu ze Šumperka se stal přednostou gynekologicko-porodnického oddělení ve Fakultní nemocnici v Olomouci a později i rektorem Univerzity Palackého v Olomouci.

Primariátu se následně ujal MUDr. Jaroslav Antoš, který navazoval na práci svého předchůdce. Celé oddělení nadále zlepšovalo péči o maminky i čerstvě narozená miminka, jichž utěšeně přibývalo. V kronice oddělení se můžeme dočíst, že v roce 1973 přišlo v šumperské nemocnici na svět 1 558 dětí a v roce 1974 to bylo již 1 687 novorozenců.

Po předčasném úmrtí prim. Jaroslava Antoše v listopadu 1975 převzal vedení oddělení do května 1976 MUDr. Jaroslav Mohapl. V květnu 1976 přivítal kolektiv nového primáře Františka Horálka, který přišel do Šumperka z gynekologicko-porodnické kliniky Fakultní nemocnice Olomouc.

Sedmdesátá léta byla pro oddělení náročná, neboť přicházely na svět nejsilnější ročníky. V některých letech se počet narozených dětí blížil téměř dvojnásobku ve srovnání se současností. Zdejší oddělení také občas přejímalo úkoly zábrežské porodnice, jež měla omezený provoz.

V průběhu 70. a 80. let minulého století byl kolektiv veden snahou o co největší zlepšení podmínek pro maminky i novorozence. Trvalá snaha o minimalizování úmrtnosti při porodech vynesla tehdejší Československo mezi nejúspěšnější státy světa a totéž se dařilo i v Šumperku. V roce 1973 byla zřízena poradna pro rizikové těhotenství a také antisterilitní poradna (minimalizace počtů interrupcí). Byly zavedeny rozsáhlé preventivní prohlídky za pomoci kolposkopického (mikroskopického) a cytologického vyšetření především děložního čípku. Bylo také využíváno vyšetření za pomoci ultrazvuku. Pravidelně byly pořádány odborné semináře. V roce 1974 se konal ve Velkých Losinách seminář s celostátní účastí, včetně přednostů největších klinik a rektorů moravských univerzit. Zajímavé jistě je, že tehdejší personál neměl za úkol pouze zdravotnické výkony, ale i péči o své vlastní prostředí a okolí. V kronice od šedesátých do osmdesátých let najdeme zajímavé

pokračování na následující straně >

24. 12. 1975, trojčata

pokračování ze strany 21 >

zápisy a dokumenty o tom, že se veškerý personál podílel na generálním úklidu oddělení, malování, úklidu prostoru kolem pavilonu a také pomáhal v zemědělství. Evidoval se počet odpracovaných brigádnických hodin a odevzdaného sběru.

Všichni ale také žili společnými událostmi a společenským životem. Scházeli se při příležitosti životních výročí, jezdili za kulturou a pořádali výměnné návštěvy na stejných odděleních jiných nemocnic.

Situace maminek a tatínků v té době nebyla vůbec srovnatelná se současným komfortem. Na jednom pokoji bylo šest až osm rodiček. Děti jim byly přivázeny pouze na kojení. Metoda „rooming in“, kdy je dítě s maminkou celou dobu na pokoji, byla zavedena až v prosinci 1984. O přítomnosti otce u porodu nebyla vůbec řeč. Dokonce ani návštěvy nebyly v těch letech možné. Dnes by byla pro nás všechny úsměvná situace, kdy tatínci stojí ve frontě na chodníku před pavilonem, aby viděli poprvé své dítě přes okno ve druhém patře budovy a pak mohli v košíku po provaze poslat nějaké ovoce nebo jiné dobrotky. Všichni se u toho jediného provazu ukázněně vystřídali. Pokud si chtěli manželé přes okno do patra něco sdělit, bylo to veřejné prohlášení, takže veškerý kontakt spíše končil zamáváním.

To ale nemění nic na kvalitě tehdejší zdravotní péče a erudici lékařů a dalšího zdravotnického personálu. S daleko skromnější výbavou dokázali přivádět bezpečně na svět děti a starat se o jejich maminky se snahou o co nejlepší pohodu a pohodlí obou. Z plejádý tehdejších lékařů vzpomeňme vedle primářů

alespoň několik dalších jmen proslulých lékařů. Emila Luskače, Zdeňka Křikala, Dušana Motáčka, Jaroslava Mutaččievu, Jiřího Krtičku nebo Arnošta Hansela. Mohli bychom samozřejmě jmenovat mnoho dalších.

Právě Arnošt Hansel se stal dalším primářem oddělení, později se na primariátu střídali Jaroslav Mohapl, Lumír Studený, Jaroslav Kříž, Jaroslav Boxan, Miloš Vysloužil, Jana Chrastinová.

V posledních letech se pod vedením primáře MUDr. Haralda Čadílky proměňuje oddělení v moderní zařízení přátelské maminkám i novorozencům. S využitím nejmodernější lékařské techniky, propojené s erudovaným, lidským a diskretním přístupem personálu, se veškerý personál stará o nastávající a čerstvé maminky i ženy, které potřebují jakékoli ošetření a péči.

Ve srovnání se současností vyvolá čtení následujících „perliček z kroniky“ jistě úsměv na rtech každému, kdo je pamětníkem alespoň konce minulého století.

Kromě událostí, jež se týkají odborné práce, zaznamenává kronika ve velkém rozsahu také činnost politickou a brigádnickou. Z dnešního pohledu jsou mnohé zápisy těžko pochopitelné, ale taková byla doba. Kromě zápisu jsou dokladem doby i historické fotografie, které zachycují tehdejší zdravotnickou elitu s lopatami, košťaty nebo vidlemi v rukou. Je až neuvěřitelné, co všechno museli tehdejší zdravotníci zvládnout.

1960 – Lékaři kolektivu se věnují i vědecké práci, o čemž svědčí řada přednášek na celostátních, krajských a mezikrajských konferencích a na celostátních konferencích. Každoročně je

uveřejněno několik vědeckých prací z našeho oddělení v tisku domácím i zahraničním. Zahájíme vyšetřování všech žen, které pracují jak ošetrovatelky tuberkulosního skotu a budeme je dispensarizovat jako prevenci TBC onemocnění rodidel u žen.

1963 – Výsledek naší společné práce je zřetelně vidět. Okolí budovy je čistounké, nikde zbytečné trávy, chodníky očištěné. Děvčata z porodního sálu i z oddělení vykukují z oken, možná by v tu chvíli také vyměnili teploměr za lopatu nebo služební čepce za šátek a hajdy na vzduch.

1964 – Zavedli jsme vysílání politických aktualit pro matky, které jsou každé odpoledne informovány, co se děje doma i v zahraničí.

1965 – Na I. dobu porodní byla zakoupena radio-magnetofonová skříň a nový televizor s velkou obrazovkou. Má sloužit k rozptýlení a zlepšení nálady našich rodiček a odpoutat jejich pozornost od počátečních bolestí.

1976 – V předvolebním období byly prováděny pravidelné přednášky pro hospitalizované pacientky v odpoledních hodinách.

1977 – Byl proveden úklid na odděleních, operačních sálech, kolem budovy atd. Odpracovali jsme 224 hodin a odevzdali 27 kg papíru do sběru.

1978 – V březnu jsme se rozloučili se sestrou Fiki Horníčkovou, která po dlouholeté práci na operačním sále odchází do důchodu. Začátkem dubna uspořádal OÚNZ zájezd na koncert amerického zpěváka Johnny Cashe do Prahy. Ve střední části půdního prostoru vypukl 12. 5. před půlnocí požár, který se naštěstí, díky rychlé pomoci místních požárníků a službu

konajícího personálu, podařilo včas a bez paniky zvládnout. Naše budova dostane novou střechu. V turnaji v košíkové zápolili Dr. Mohapl, Dr. Krpec, Dr. Čamek a Dr. Boxan, umístili se na pěkném 3. místě.

1979 – Byla zavedena nová vyšetřovací metoda – laparoskopie. Je zkracována příprava k operacím i malým výkonům.

1980 – Pod vedení Dr. Krtičky bylo zdokonaleno ošetrování děložních čípků CO₂ při kryoterapii. Velkým efektem této metody je zvýšení zhojených čípků ze 70 % na 90 %. Koncem dubna slavila staniční sestra novorozeneckého oddělení Anička Formánková své významné výročí 50 let.

1981 – V listopadu se s námi loučila okresní ženská sestra Vladislava Andoniou, která od 1. 1. 1982 převezme funkci hlavní sestry OÚNZ.

1982 – Lékaři a střední zdravotnický personál pečují o ženy sovětské národnosti, provádějí u nich osvětu v ruském jazyce. Byla zavedena nová prenatální diagnostika pomocí gravidogramu.

1983 – Došlo k přesunu všech pacientek ze spádové oblasti Zábřeh do Šumperka v rámci rekonstrukce porodnice v Zábřehu.

1984 – Zajišťováním odvozu pacientek po operacích a porodech vlastními vozidly pomáháme šetřit pohonné hmoty.

1985 – V dubnu 1985 se narodila na porodním oddělení v Šumperku „postřelmovská trojčátka“, Petra, Lucie a Helenka.

1986 – 22. února se konal již 22. společenský ples OÚNZ Šumperk. Sál kulturního domu byl slavnostně vyzdoben a srdce zavěšená nad pódiem symbolizovala naše povolání.

Vrátíme vás na dovolenou s cestovním pojištěním

COVID ALLRISK od PVZP s nejširším krytím nákladů spojených s onemocněním covid-19

Michal Znamenáček má na starosti portfolio produktů cestovního pojištění v Pojišťovně VZP, a.s. Více než rok se na denní bázi zevrubně věnuje ne/možnostem cestování a pojištění cestování s přihlédnutím k aktuální situaci, kterou považuje od začátku covidové pandemie až doposud za turbulentní. Jak Michal hodnotí cestovní pojištění? Co se změnilo? A jak bude možné pojistit se na cesty?

Chráníme to nejcennější

■ **S koronavirem žijeme už druhý rok. Jak se za tu dobu změnilo cestovní pojištění? Reagovali jste nějak na změnu poptávky?**

Lidé se s různými omezeními naučili žít a také se naučili poměrně účinně se chránit. Nyní dochází k postupnému rozvolňování proticovidových opatření jak u nás v ČR, tak v celé řadě oblíbených letních destinací, což je pro mnohé další důvod, proč se konečně vydat na dovolenou a odpočinout si. A proto jsme v PVZP na tuto situaci promptně zareagovali a připravili jsme aktualizované cestovní pojištění COVID ALLRISK, jež je šité na míru dnešní době.

■ **Co všechno pojištění kryje?**

Cestovní pojištění COVID ALLRISK je cestovní pojištění v balíčku Nadstandard s připojištěním stornovacích poplatků. Takto poskládané cestovní pojištění kryje prakticky všechny výlohy a nepříjemnosti spojené s nemocí covid-19, které se mohou v zahraničí přihodit. Klasický základ tohoto cestovního pojištění tvoří léčebné výlohy, tj. léčba a hospitalizace. Z balíčku Nadstandard a pojištění storna plynou další výhody. Je-li cestovatel umístěn do karantény, a to i preventivní, zaplatí

se z pojištění také ubytování a strava. Pokud se pojištěnému nepodaří vrátit se kvůli covidu zpět domů v původně plánovaném termínu, pojištění zaplatí i cestu domů.

■ **Lze pojištění sjednat do všech zemí, nebo je nějak omezeno podle míry rizika nákazy koronavirem?**

Cestovní pojištění od PVZP kryje rizika spojená s nákazou koronavirem doslova kdekoli na světě. Má to ale samozřejmě svá specifika. V nadstandardním balíčku s cestovním pojištěním od nás můžete jet na dovolenou i do zemí s vysokým a velmi vysokým rizikem nákazy (červená a tmavě červená barva). Můžete s ním tedy jet do všech zemí se stupněm nulového rizika až velmi vysokého rizika nákazy koronavirem. Pojistíme vás na cesty i do zemí s nejvyšším stupněm rizika nákazy (na semaforu MZ ČR černá barva), ale pouze v případě nezbytně nutných cest za práci, studiem nebo z rodinných důvodů.

Vzhledem k tomu, že už se jedná o druhý rok s velmi výraznými omezeními po celém světě, předpokládáme, že lidé budou mít potřebu relaxovat, jet na dovolenou, vycestovat. Chceme, aby cestovali s dobrým pocitem, že o ně bude postaráno, pokud onemocní covidem-19 na dovolené (z pojištění léčebných výloh), nebo nebudou moci na již zaplacenou dovolenou kvůli onemocněním odcestovat (z pojištění stornovacích poplatků).

■ **Jak je to s výší pojistného? Kolik si klienti musejí řádově připlatit, aby mohli odjet s jistotou, že mají vše pokryto?**

Podmínky a výše pojistného plnění se v rámci Evropy odvíjejí od cestovní mapy (semaforu) na webových stránkách MZV ČR, která označuje jednotlivé země různými barvami podle stupně rizika nákazy. V případě mimoevropských destinací se PVZP rovněž řídí oficiálními doporučeními MZV ČR, a to zejména aktuálním označením stupně rizika platícím pro jednotlivé země. V potaz se vždy bere ten stupeň rizika, jenž platil v den začátku cesty.

Klientům, kteří nechtějí řešit, zda země bude v době odjezdu označena nízkým, či vysokým stupněm rizika, doporučujeme sjednat rovnou balíček Nadstandard, jenž poskytuje jistotu a nepoměrně vyšší pojistnou ochranu. A jako bonus si klient může zvolit dvě připojištění zdarma.

■ **Jak lze pojištění sjednat?**

Cestovní pojištění je možné sjednat na obchodních místech Pojišťovny VZP, a.s., VZP ČR a také on-line na webových stránkách www.pvzp.cz.

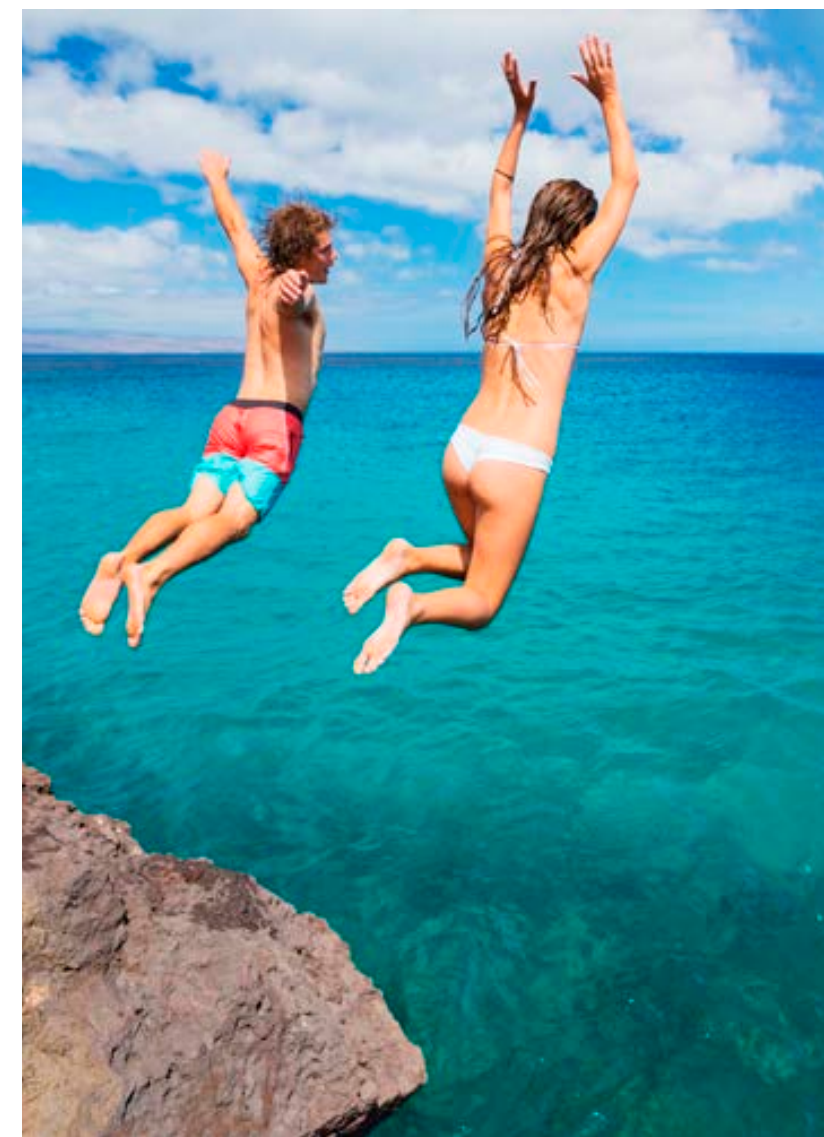
■ **Co mají klienti dělat, pokud dojde k pojistné události?**

Klienti se vždy musejí obrátit na naši asistenční službu, která jim poradí, jak v dané konkrétní situaci postupovat.

Michal Znamenáček

produktový manažer cestovního pojištění PVZP, a.s.

S pojišťovnictvím jsem začínal v roce 1999 v pojišťovně Allianz na tzv. demonopolizaci povinného ručení. Následně jsem se seznámil s občanskými produkty a též s pojištěním podnikatelů a velkých firem. Další zkušenosti jsem získal v České pojišťovně jako produktový manažer pojištění majetku a odpovědnosti občanů. V PVZP působím s krátkou přestávkou již téměř deset let, prošel jsem celým portfoliem produktů pojišťovny a nyní se věnuji cestovnímu pojištění.

VRÁTÍME VÁS K MOŘI

**CESTOVNÍ POJIŠTĚNÍ
COVID ALLRISK**

www.pvzp.cz

Máme nový podcast!

Máte rádi podcasty? Nás tento formát hodně baví!
Proto jsme pro vás jeden vytvořili.

Podcast Nemocnice Šumperk je ze světa medicíny. Mapujeme zde zajímavá témata a zveme si osobnosti českého zdravotnictví. Partnerem podcastu není nikdo jiný než skupina MAPO Group. Všechny epizody můžete poslouchat na Apple Podcasts, Spotify, Google Podcasty nebo přímo na webových stránkách nemocnice pod záložkou O nemocnici. Tipy na hosty, které byste chtěli slyšet, nám můžete zasílat na e-mail: magazin@nemocnicesumperk.cz.

*Na setkání u mikrofonu s vámi se těší
Terka a Hanka*

NEMOCNICE ŠUMPERK

NEMOCNICE ŠUMPERK

Osmisměrka

S	R	S	T	P	Z	A	D	T	S	O	N	Ž	O	T	O	T	P
A	L	R	S	A	O	K	O	K	O	P	A	V	O	R	U	R	Y
R	R	Y	U	V	CH	Z	I	P	Y	Ě	O	X	Á	U	Ů	Š	T
U	E	Z	M	V	T	Á	I	Í	Í	N	E	J	Á	H	A	Z	E
T	D	Á	S	O	Y	S	T	T	A	A	J	T	Y	L	A	E	U
A	A	O	I	Y	O	D	O	P	R	R	U	B	O	I	N	C	L
R	K	I	N	V	J	A	A	N	A	O	K	R	O	C	A	N	I
E	C	E	A	Í	R	N	S	V	N	Y	N	R	T	E	V	O	S
T	E	T	CH	J	A	P	T	H	A	O	É	Y	N	C	I	D	N
I	E	P	E	M	M	K	Y	A	T	T	L	Ú	U	V	V	P	Í
L	T	R	M	J	E	V	E	K	A	A	E	K	E	L	Á	O	V
A	I	O	Y	L	R	J	E	V	K	A	R	L	Á	D	Ž	Č	T
K	Č	M	Í	T	I	Š	O	A	A	K	E	A	É	N	E	Í	C
O	R	I	O	C	K	K	A	D	E	T	I	D	N	L	Ř	V	I
V	K	N	R	K	A	A	A	U	O	L	N	N	A	T	N	A	D
A	S	U	Ě	S	S	V	I	K	O	V	O	O	E	Á	U	D	Ě
T	O	T	S	I	Á	Í	Y	T	A	P	O	S	CH	O	D	L	D
B	Ú	Í	A	Z	Y	L	P	Y	A	P	A	T	Y	K	A	O	E

ÁCHAT, AKTY, AKVADUKTY, AMERIKA, APATYKA, AVIVÁŽ, AZYL, BOURCI, CAEN, CUKR, DĚDICTVÍ, EXOT, JÍVY, KADETI, KEUI, KROCANI, KYPR, LAKOVAT, LEKTVAR, LITERATURA, LOSY, MECHANISMUS, NADSÁZKA, NÁKLONNOST, NAPA, NIOB, OÁZY, ODPOČÍVADLO, OKOP, OKUS, OMYL, OPAT, OPISOVATEL, PĚNA, PÍSKOMIL, POZITRONY, PROMINUTÍ, PRŮHYB, RAKVE, REDAKCE, RÉTA, SETŘÍT, SCHOD, SILUETY, SKRČIT, SPOJ, SRST, ŠITÍ, TARANTULE, TCHÁN, TOASTY, TOTOŽNOST, TRNY, TRUHLICE, TUŠE, ÚKLADNOST, ÚTĚK, UZDA, VÁHA, VČELA, VELETOKY, VNIK, VOÁLEK, VODOJEM, VYDAVATELÉ, VYHNOUT, ZAHÁJENÍ, ZÁVADA, ZIPY, ZISK

NEZAPOMÍNEJTE SE CHRÁNIT PŘED UV ZÁŘENÍM A UŽÍVEJTE SI SLUNCE BEZ OBAV.

K bronzově opálené pokožce vám pomůže kvalitní **opalovací krém, mléko** nebo **olej**. V naší nabídce naleznete přípravky s různými ochrannými faktory (až 50+), krémy pro **citlivou pokožku** nebo krémy a mléka **vhodné pro děti**. Zastavte se za námi. S výběrem vám rádi pomůžeme.

LADIVAL DĚTSKÁ ALERGICKÁ POKOŽKA OF 50+ GEL 200 ml

- vhodné pro citlivou pokožku dětí a batolat, náchylnou k alergii na slunce
- unikátní ochranný komplex UVA + UVB + IR-A (ochrana před infračerveným zářením)
- bohatý na lipidy, vyživuje pokožku
- neobsahuje emulgátory, parfém, barviva ani konzervanty

cena
469 Kč

V AKCI TAKÉ:
**LADIVAL ALERGICKÁ POKOŽKA
OF 30 GEL ZA 369 Kč**

Kosmetické přípravky.

REVITAL SUPER BETA-KAROT. MĚSÍČEK + SEDMIKRÁSKA 80 + 40 tablet

- Obsahuje:
- komplex karotenoidů 9,6 mg (beta-karoten 6 mg, lutein 3 mg, zeaxantin 0,6 mg)
- sedmikrásku obecnou
- biotin (příznivě ovlivňuje stav pokožky)
- vitaminy E a C

V AKCI TAKÉ:
**REVITAL SUPER BETA-KAROT.
MĚSÍČEK + SEDMIKRÁSKA
40 + 20 TABLET ZA 95 Kč**

Doplňky stravy. Revital Super Beta-karot.měsíček + sedmikráška 80 + 40 tablet 1,54 Kč/tb. a 40 + 20 tablet za 1,58 Kč/tb.

SLEVA 34 Kč
185 Kč
-219 Kč-

Platnost nabídky do 31. 8. 2021 nebo do vyprodání zásob.

VYUŽIJTE PŘED LÉTEM OBLÍBENÁ DUOBALENÍ DEODORANTŮ VICHY ZA VÝHODNOU CENU.

VICHY
LABORATOIRES

EXPERTNÍ PÉČE PROTI INTENZIVNÍMU POCENÍ
VE VÝHODNÉM BALENÍ

SLEVA
50 %
NA DRUHÝ
DEODORANT

Platnost akce do 31. 7. 2021

**VĚDĚLI JSTE, ŽE V NAŠICH LÉKÁRNÁCH POMÁHÁME
S REGISTRACÍ K OČKOVÁNÍ PROTI ONEMOCNĚNÍ
COVID-19?**

**Pokud si vy nebo vaši blízcí nevíte rady, obraťte se na
naš lékárenský tým, rádi pomůžeme s registrací všem!**